

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

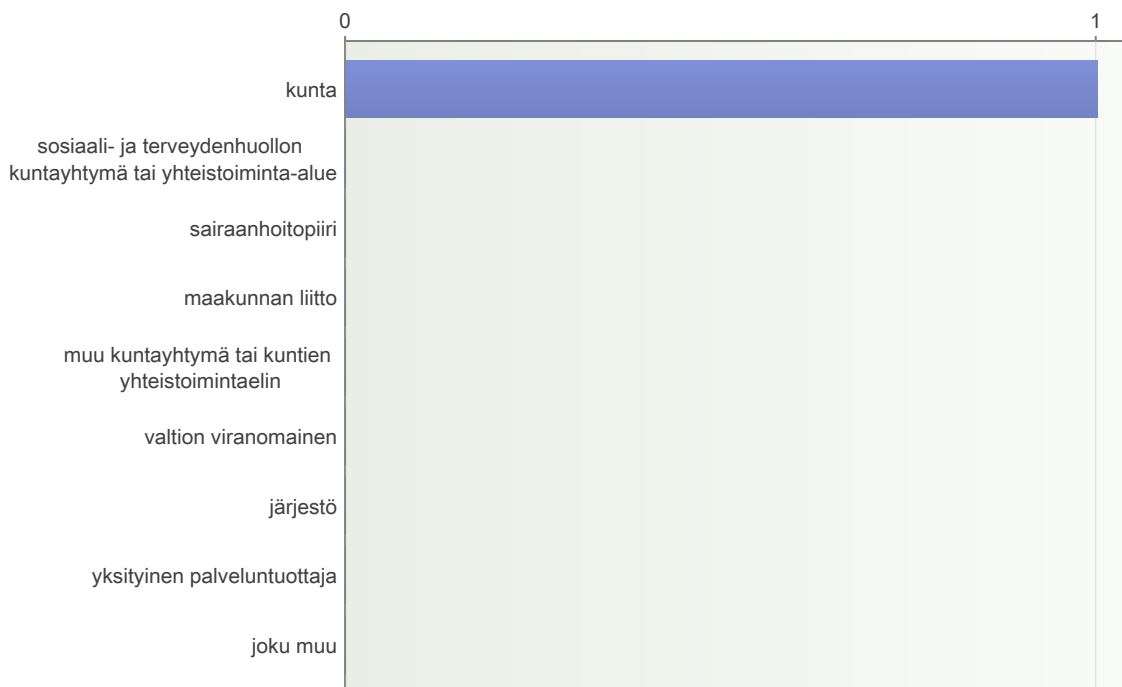
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Hankasalmen kunta	Matti Mäkinen	matti.makinen@hankasalmi.fi, 0405052198	4.12.2017	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen tavoitteiksi on kirjattu hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen, kustannusten kasvun hillintä, palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen, palveluintegraatio sekä peruspalvelujen vahvistaminen. Tavoitteet ovat säilyneet samoina uudistuksen eri vaiheissa ja ne ovat yleisesti hyväksytyjä.

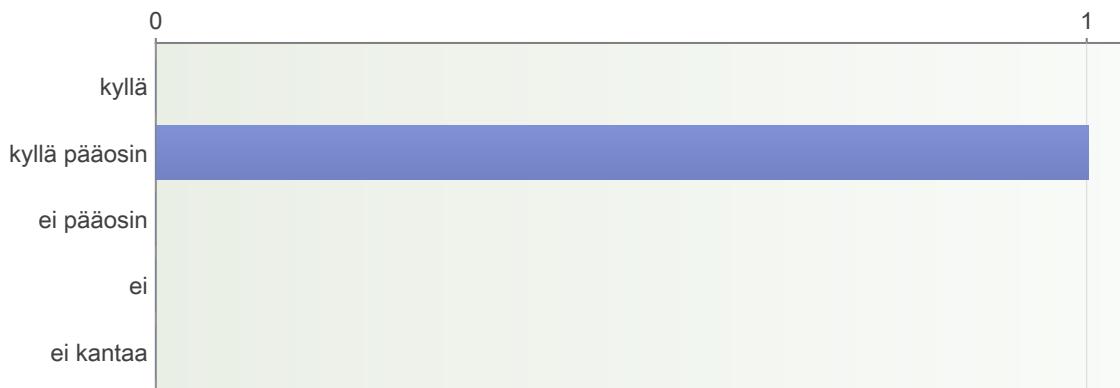
Tällä valinnanvapauslailla ei palvelujen integraatio, joka terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisen näkökulmasta olisi kaikkein olennaisinta, käytännössä kyllä toteudu. Palvelutuotanto päinvastoin pirstoutuu. Kuten mm. kuntaliittokin lausunnossaan toteaa, lakiluonnoksessa ehdotetusta ohjausjärjestelmästä on käytännössä mahdotonta saada aikaan kokonaisuutta, jonka avulla saavutettaisiin uudistuksen tavoitteet ja pystyttäisiin hallitsemaan malliin sisältyvät rakenteelliset riskit.

Yhdymme myös seuraavaan osaan Kuntaliiton näkemystä: ”Valinnanvapausuudistus näyttää piloteista saatujen alustavien kokemusten perusteella lisäävän palvelujen kysyntää ja aiheuttavan uusia kustannuksia. Maltillinen arvio kysynnän lisäyksestä on noin 10 %:n luokkaa ja se näyttää kohdentuvan usein lievien ja itsestään paranevien sairauksien hoitamiseen eikä näin ollen kaventaisi hyvinvointi- ja terveyseroja. Työterveyshuollon sekä opiskelijaterveydenhuollon piirissä jo olevien ottaminen kapitaatiokorvauksen piiriin lisäisi kustannuksia, mutta ei välttämättä toisi merkittävää terveyshyötyä eikä kaventaisi hyvinvointi- ja terveyseroja.

Valinnanvapausmalli on kokonaisuutena vaikeaselkoinen ja edellyttää asiakkaalta/potilaalta kykyä arvioida omaa palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluihin. Malli ei sovellu kaikille asiakasryhmille ja voi päinvastoin lisätä eikä vähentää hyvinvointi- ja terveyseroja.”

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän kysymykseen olisi voinut vastata jopa kyllä, jollei kysymys sisältäisi olennaista sanaa "tarkoituksenmukaisella". Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet lakiluonnoksen kautta selkeästi kasvavat. Mutta muutos ei välttämättä aiheuta juurikaan terveys- ja hyvinvointihyötyä sen asiakaskunnan kohdalla, joilla on suurimmat palvelutarpeet ja joista syntyy suurimmat sote-kulut.

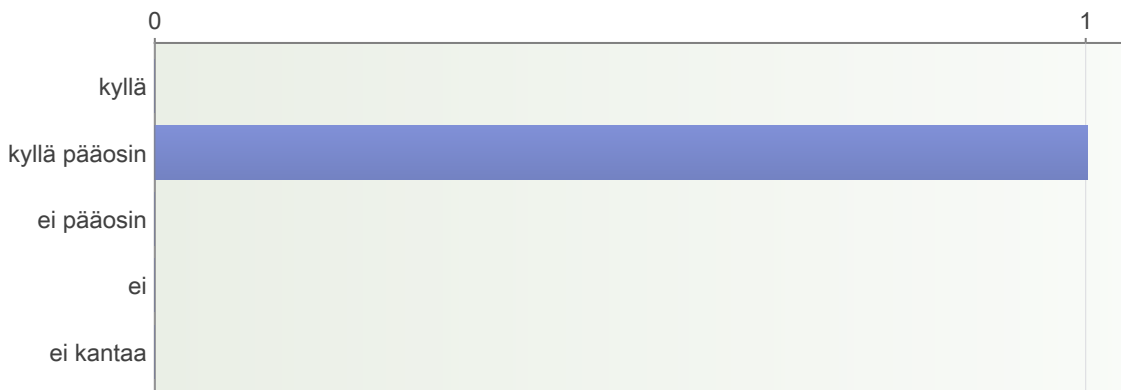
Esimerkiksi useita sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävät, joiden palveluverkko pirstoutuu, eivät välttämättä juurikaan hyödy vaikutusmahdollisuuksien lisääntymisestä. Päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaat eivät varmastikaan osaa useinkaan käyttää asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia niin hyvin, kuin lakiluonnoksessa tunnutaan kuvittelevan.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet eivät myöskään toteudu isossa osassa Suomea – eivät juurikaan isojen kaupunkiseutujen ulkopuolella – kun valinnan mahdollisuuksia ei palvelutarjonnassa siellä ole. Tämä asia nousee esille myös lakiluonnoksen omassa vaikutusten arvioinnissa.

Ja koska valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava ja kun useilla sote-palvelujen käyttäjillä ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi, niin valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

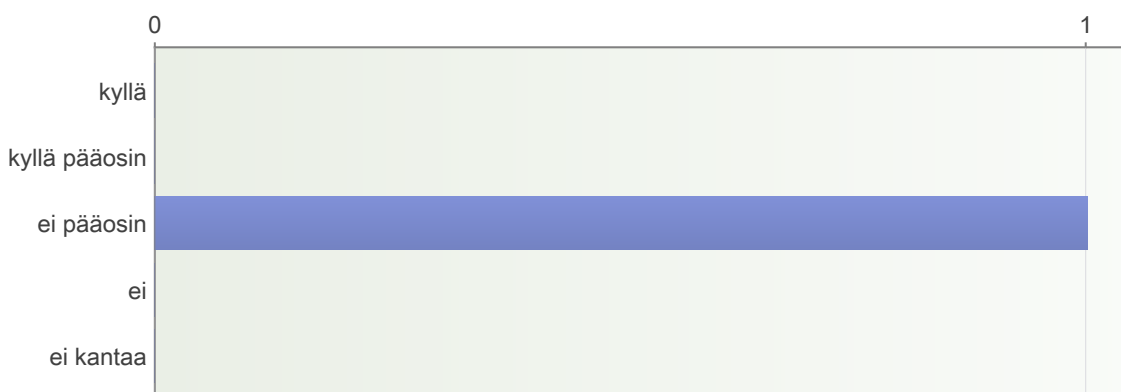
Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa kyllä, mutta kun vastaamme Hankasalmen kunnan näkökulmasta ja muun kuin ison kaupungin näkökulmasta, niin tarjontaa ei aina kovin lähellä omaa asuinpaikkaa ole. Toisaalta erityispalveluissa asiakas voi valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon ja sellaisen tarpeessa etäisyys ei aina kyllä ole ongelma. Jouduimme pohtimaan kyllä pääosin ja ei pääosin vaihtoehdon välillä ja päädyimme positiivisempaan.

Se on kuitenkin tuotava esiin, että järjestelmä on niin monimutkainen, että juuri eniten palveluja tarvitsevilla ei kyllä useinkaan ole kykyä arvioida omaa tilannettaan, palveluntarvettaan ja verrata sitä sitten tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin. Ja tällöin tavoite ei toteudu.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

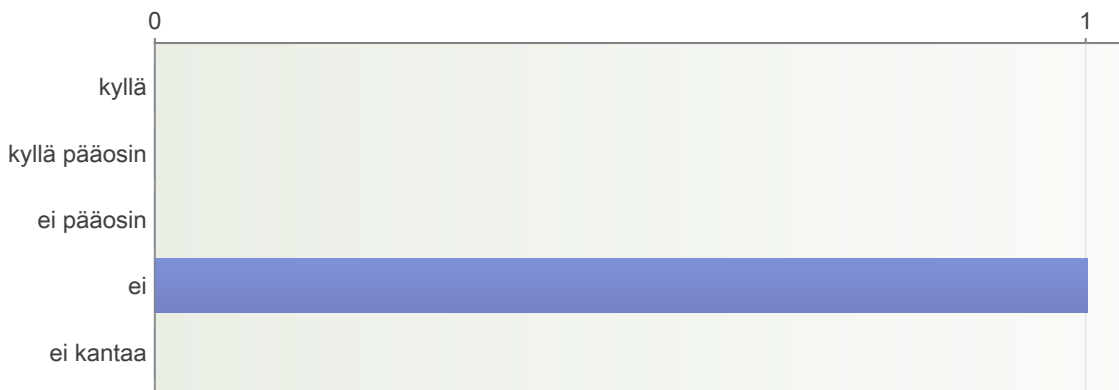
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen integraatio ei toteudu, jos valinnanvapaus toteutetaan esitetyllä tavalla. Ja tämän johdosta asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja, silloin kun hänen palvelutarpeensa on laaja-alainen, ei voi toteutua kuin sattumalta.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tässä on yksi tämän valinnanvapausmallin suurimmista ongelmista. Siksi vastauksemme on ehdoton EI. Kuntaliitto on lausunnossaan kiteyttänyt asian hyvin: ”palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen, monituottajamalli sekä valinnanvapauspalveluiden vieminen markkinoille on rakenne, joka ei itsessään tue integraatiota.”

Valinnanvapauslakiluonnoksessa nyt kyllä esitetään säännöksiä integraatioon liittyvien ongelmien korjaamiseksi, mutta ne eivät luo järjestelmään vahvaa palvelujen integraatiota. Kuten kuntaliitto on todennut, niin ehdotettu malli itsessään on integraation näkökulmasta erittäin ongelmallinen ja edellyttää siksi runsaasti tätä ongelmia korjaavaa sääntelyä.

Lainamme myös Kuntaliiton tavoin käsillä olevaan hallituksen omaan esitysluonnokseen liittyvää arviota, jossa kiinnitetään huomiota integraation ongelmiin:

”monituottajamallin tuominen uudistukseen saattaa heikentää integraation tehokkuutta. Tällöin myös uudistuksen säästöpotentiaali heikentyisi....Koska suoran valinnan palveluissa korostuvat terveydenhuollon palvelut, on sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välinen integraatio vaarassa jäädä ohueksi suoran valinnan palveluiden tuottajissa...Valinnanvapausjärjestelmän toteuttamiseen liittyy paljon kustannuskehitykseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä...Valinnanvapauden toteuttaminen lakiehdotuksen mukaisella tavalla heikentää maakunnan itsehallintoa sekä lisää hallinnon ja talouden hoidon monimutkaisuutta. (Lähde: suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys s. 23)”

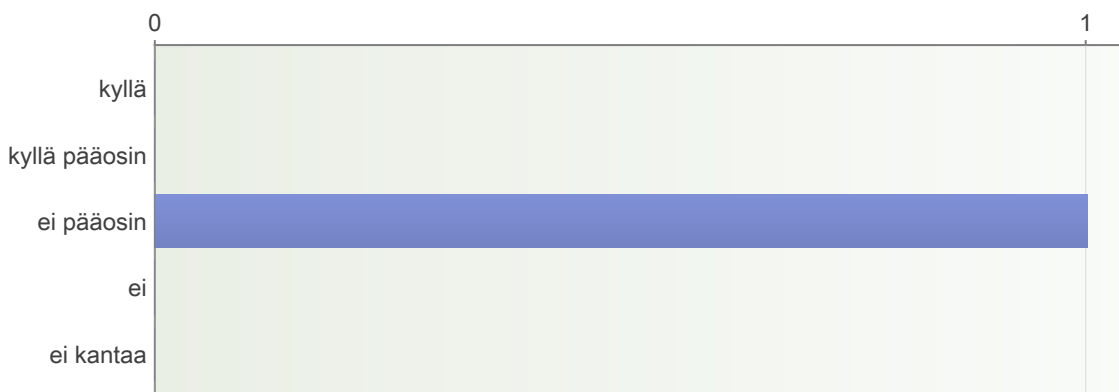
Erityisen huomionarvoista on se, että integraatio on ongelmallista erityisesti useita palveluja samanaikaisesti tarvitsevien asiakkaiden tai potilaiden kohdalla, koska palvelut hajautuvat eri toimijoille. Eli ongelmat koskevat erityisesti niitä, jotka tarvitsevat paljon palveluita ja joista aiheutuu pääosa soten kuluista. Sekä palvelutarpeen että kustannusten näkökulmasta tämä lakiesitys on tavallaan harkitsematon ja tällaisenaan johtaisi suurin inhimillisiin ja kustannuksellisiin ongelmiin.

Tiedon kulku ja tiedolla johtaminen ei tällä lakiesityksellä tule toteutumaan – varmuudella ei ainakaan ensimmäiseen 5-7 vuoteen, kun tietojärjestelmiäkään ei käytännössä ole. Ja mallin pirstaleisuuden vuoksi tuskin senkään jälkeen.

Toisaalta voidaan kyllä perustellusti kysyä toteutuuko integraatio hyvin nykyiselläänkään, mutta se ei silti perustele huonon uudistuksen tekemistä.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Maakuntien itsehallinto on myös käytännössä rajallinen nyt esillä olevalla lainsäädännöllä.

Kuntaliitto on kiteyttänyt hyvin maakuntien itsehallinnon ongelmia ja sitä kautta ongelmia järjestämisvastuun toteuttamisessa. Tuomme kuntaliiton tavoin nämä keskeiset ongelmat tässä esiin

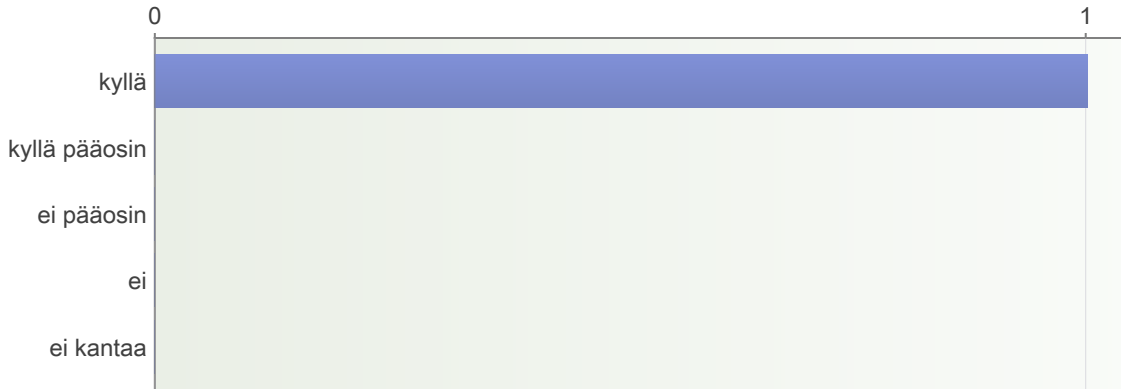
- maakunnilta puuttuu verotusoikeus ja niillä on rajoitetut mahdollisuudet ottaa lainaa
- maakuntien oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta on rajoitettu
- maakuntien oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan on osittain rajoitettu (mm. sote- liikelaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivollisuudet)
- maakuntien oikeus sopia on rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus eräiltä osin, lainanotto-oikeus)
- erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa
- maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen

talouden rahoituskehyykseen suhteessa maakuntien palveluvelvoitteisiin ja ikääntymisen aiheuttamiin kustannusten kasvupaineisiin (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 mrd. euron säästövelvoite)

•maakuntien arviointimenettelyn kriteerit.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

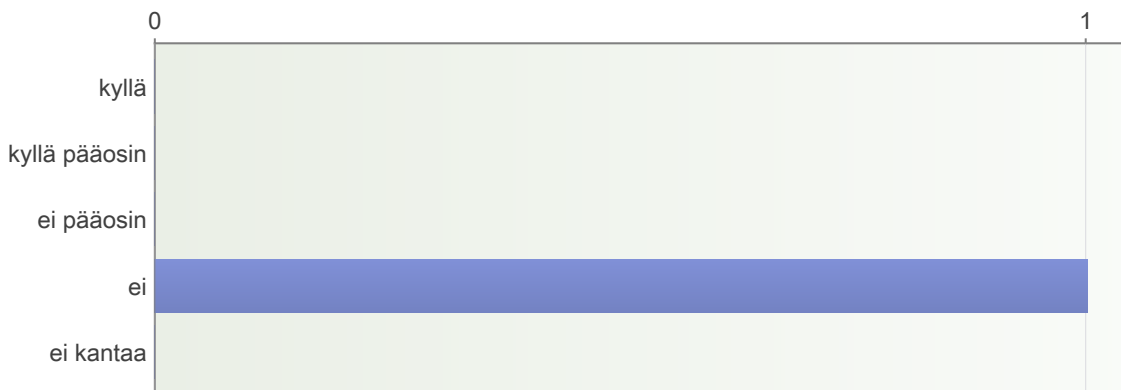
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita. Mutta sekin on kyllä nostettava vahvasti esiin, että toimintatapojen muutos ei edellytä valinnanvapausuudistusta. Tällä seikalla ei siis valinnanvapauslainsäädäntöä voida perustella oikeastaan kovinkaan suuresti.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä kaikki asiantuntija-arviot ja jopa tämänkin valinnanvapauslakiluonnoksen vaikutusarviointi osoittavat, että edellytyksiä saavuttaa kustannusten kasvun hillintää ei oikeastaan ole, vaan pikemmin on käymässä päinvastoin, eli kustannukset kääntyvät ennemmin kasvuun.

Valinnanvapauslakiluonnos malli rajoittaa maakunnan mahdollisuutta ohjata palveluja kokonaisuutena. Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat suuressa mitassa esimerkiksi järjestäjien sekä tuottajien ICT-investointikustannukset, henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli sekä suoran terveydenhuollon suoran valinnanpalvelut.

Erytisen ongelmallista on kustannusten kannalta se, että palvelujen kasvava kysyntä saattaa kohdentua sellaisiin helppoihin, itsestään paraneviin sairauksiin, joiden hoitaminen kuluttaa kokonaisresursseja, mutta ei tuota hyvinvointi- eikä terveyshyötyä.

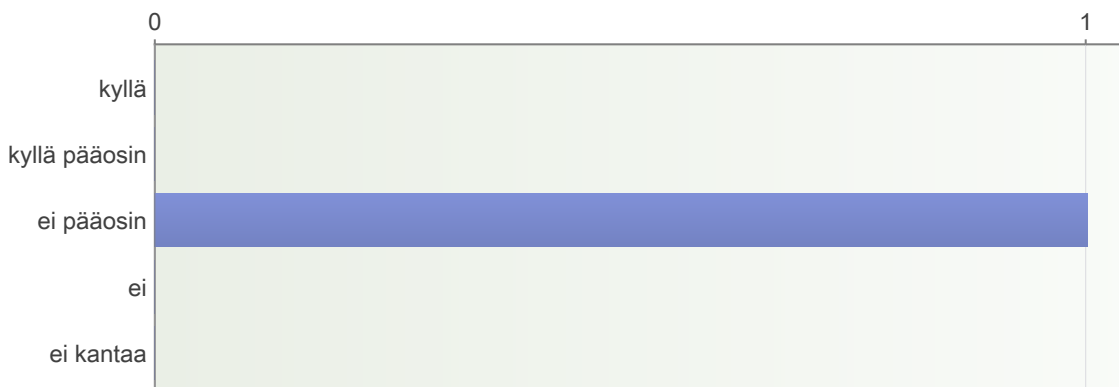
Esityksen iso ongelma on se, että sen vaikutukset kuntien kustannuksiin ja sitä kautta julkisen sektorin kasvun hillintään on lähes kokonaan jätetty huomiotta. Kustannuskasvu, joka valinnanvapauslakiluonnoksesta aiheutuu kunnille, tulee myös kustannusvaikutuksissa huomioida. Henkilöstön siirtyminen julkiselta yksityiselle sektorille heikentää välittömästi julkisen sektorin eläkejärjestelmän rahoituspohjaa. Kymmenien tuhansien työntekijöiden siirtyminen sotessa yksityiselle sektorille nostaa julkisen sektorin työeläkemaksuja huomattavasti.

Turhien kiinteistöjen jättäminen kuntien ongelmaksi, vaikka ne kuntien on lakisääteisesti täytynyt aikoinaan luoda, johtaa kuntien talouden ongelmiin. Näitä kustannuksia ei ole huomioitu mitenkään oikeastaan uudistuksen kustannusvaikutuksissa. Kyseinen kustannus kokonaisuutena sekin on satoja miljoonia.

Ja yksi ongelma on se, että työterveyshuollon ja opiskelijaterveydenhuollon asiakkaat, jotka kertaalleen on maksettu, voivat tässä järjestelmässä olla mukana myös kapitaatiolaskennassa, eli kirjautuvatko kustannuksiksi kahteen kertaan.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Eivät siksi, koska maakunnan liikelaitoksella ei välttämättä kyseissä mallissa ole mahdollisuutta taata palvelujen yhdenvertaista saatavuutta kaikissa tapauksissa. Yksityisiä ei velvoittaa palveluja tuottamaan, mutta jos maakunnan liikelaitoksellakaan ei ole resursseja enää, niin ei maakunta saane sitä lisärahoittaa. Sen pitää käytännössä kohdella liikelaitoksiaan kuten yhtiötä, vaikka yhtiö sana on perustuslain ongelmien vuoksi lakiluonnoksesta muodollisesti poistettu.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

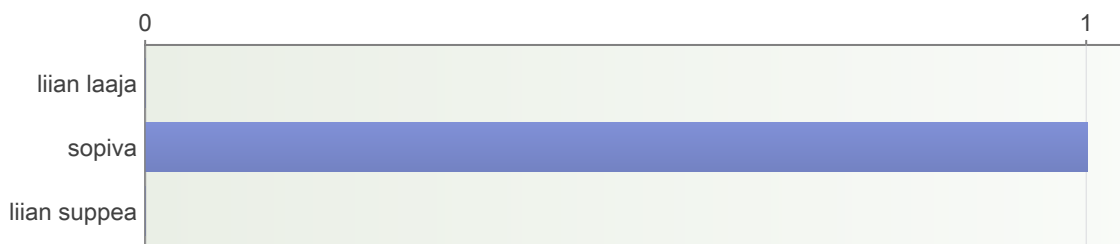
- Lakiluonnoksen palveluvalikoima on sopiva, kun arvioidaan asiakkaan mahdollisuutta valita palveluntuottaja. Palveluvalikko sopii hyvin melko terveelle ja vähän palveluja tarvitseville asiakkaille, joita on lukumääräisesti paljon.

Kun asiaa arvioidaan paljon palveluita tai monia palveluita tarvitsevien kannalta, valikko on liian suppea eikä se ole enää tarkoituksenmukainen, koska hoito pirstoutuu eri tahoille: sosiaali- ja terveyskeskuksiin, suun hoidon yksiköihin, liikelaitokseen, asiakassetelipalvelujen tuottajille ja henkilökohtaiseen budjetin palveluntuottajille. Esimerkiksi kotihoidon asiakkaiden hoito pirstoutuu sote-keskuksen, liikelaitoksen, asiakassetelipalveluntuottajien ja henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajien kesken.

Kun paljon palveluja tarvitsevat asiakkaat ovat niin palvelujen tarpeen kuin kustannusten kannalta ne olennaisimmat asiakkaat, johtaa se siihen, että vastaamme liian suppea.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

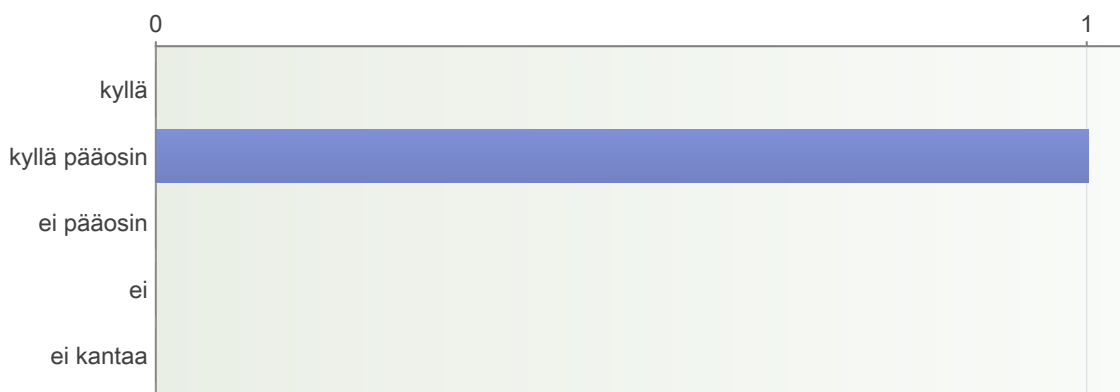
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tosin tässä on ongelmana se, että suun hoidon palvelujen keskittyminen näyttää ilmeiseltä eli alueellista tasa-arvoa uudistus ei ainakaan paranna nykyiseen verrattuna. Isoissa kaupungeissa palveluvalikoima kyllä toteutuu, muualla välttämättä ei! Suun hoidon järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

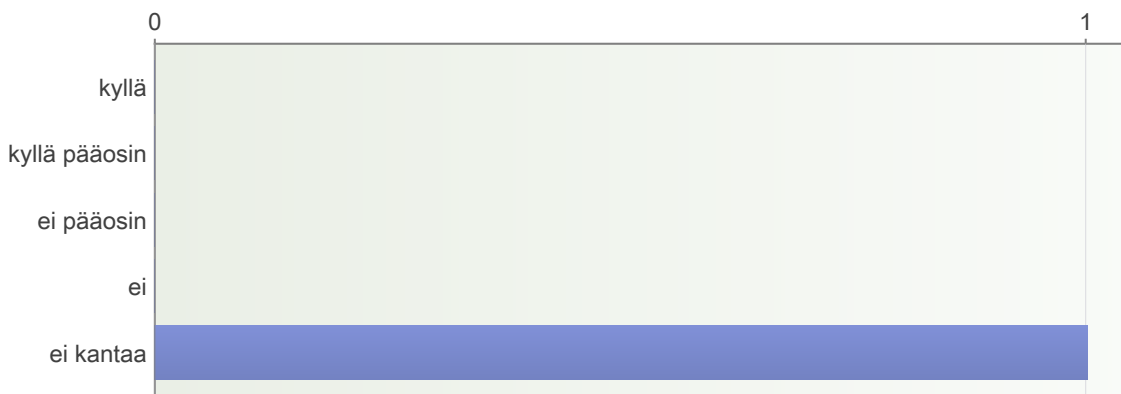
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntaliiton tavoin olemme samaa mieltä siitä, että esitys jättää epäselväksi ainakin kotisairaanhoidon ja fysioterapian aseman, eli milloin on kyse asiakassetelipalvelusta ja mikä kuuluu sote-keskukselle. Mutta pääosin on selkeä

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

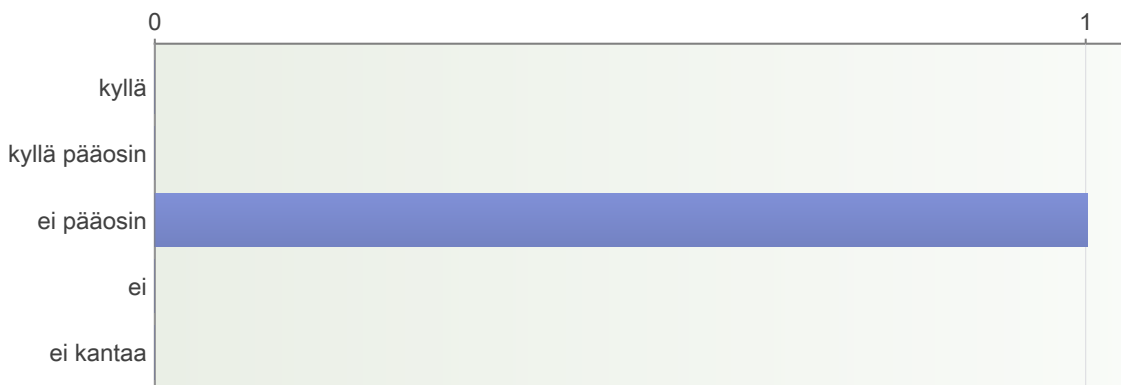

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

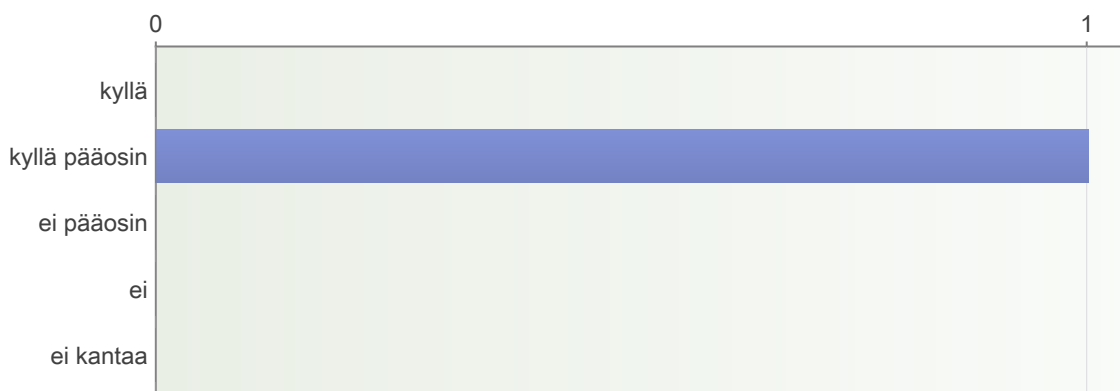
Vastaajien määrä: 1

- Jos sote-keskuksen sosiaalihuollon ammattihenkilö olisi ainoa sosiaalialan työntekijä sosiaali- ja terveyskeskuksessa, niin erittäin epätodennäköistä on se että ratkaisulla saavutettaisiin haettuja hyötyjä.

Yhdymme kuntaliiton näkemykseen, että sosiaalihuollon palveluja koskevat säännökset 18 §:ssä ja 37 §:ssä eivät ole tarkoituksenmukaisia. Rakenne on luotu haluttaessa lisätä palveluintegraatiota tilanteessa, jossa sote-keskuksissa ei perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella voi olla sellaisia sosiaalipalveluja, joissa käytetään julkista valtaa. 37 §:n mukaisen ryhmän työn sisältönä on sosiaali- ja terveyskeskuksen konsultointi ja asiakkaiden palvelutarpeen arviointi ja asiakkaan ohjaaminen liikelaitokseen. Mikäli ryhmä ei tee asiakaskohtaisia päätöksiä, sen vaikuttavuus jää vähäiseksi.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

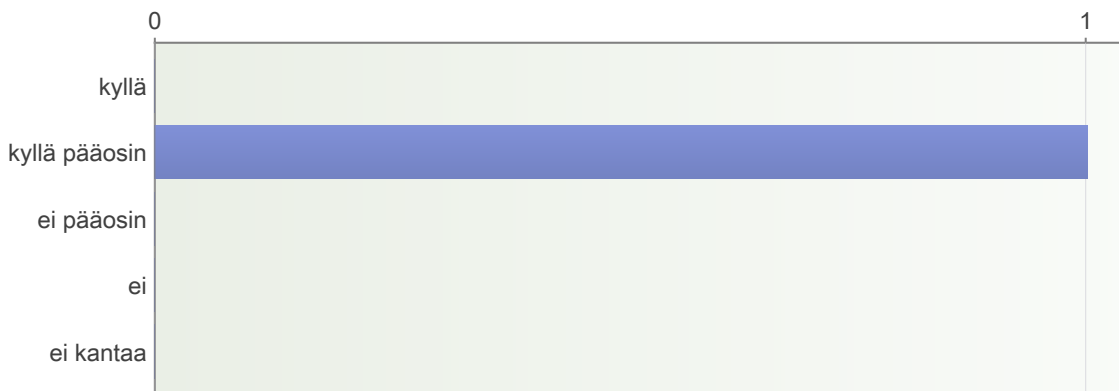
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pääsääntöisesti kyllä, mutta ongelmallisia tilanteita mm. integraation toteutumiseen tulee varmasti, kuten kuntaliitto on esiin omassa lausunnossaan nostanut. Asiakastiedon siirtyminen muissa maakunnissa käytetyistä palveluista voi olla hankalaa ja hyvä on kuntaliiton esimerkki siitä, että asiakas ei aina ehkä itse koe tarvitsevansa palveluja (esim. lastensuojelun tarpeen selvitystä tarvitseva teini-ikäinen). Eli ongelmia on, vaikka itse valinnanvapaus on kannatettava ajatus

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnan mahdollisuus, mutta yhdymme tässäkin Kuntaliiton erittäin tärkeään perusteluun. Kaikilta osin tämä ei nimittäin ole tarkoituksenmukaista. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena. Mahdollisuudet valita maakunnan liikelaitos ja sen palveluyksikkö pirstovat palveluja epätarkoituksenmukaisesti tilanteissa, joissa asiakas tai asiakkaan läheiset tietoisesti pyrkivät välttelemään palvelutarpeen arviointia. Ongelman pitkittyminen lisää hoidon kustannuksia esim. lastensuojelussa, huume- ja päihdepalveluissa. Eli sinällään hyvään asiaan liittyy myös riskejä, jotka jotenkin laissa tulisi ottaa haltuun.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Keskeisin syy tälle vastauksellemme on tämän mallin yksi keskeinen ongelma, joka on paljon ollut erikoissairaanhoidon asiantuntijoiden toimesta esillä julkisuudessakin.

Asiakassetelipalveluihin esitetään kuuluvaksi sellaisia erikoissairaanhoidon palveluja, joiden laajamittaisella toteuttamisella asiakassetelin avulla olisi merkittäviä vaikutuksia maakuntien liikelaitosten mahdollisuuksiin taata riittävät ja laadukkaat erikoisalojen palvelut ja erityisesti ympärivuorokautinen päivystysvalmius koko maassa kaikissa olosuhteissa. Laajamittainen asiakassetelin käyttäminen vaikeuttaisi myös erikoislääkärikoulutuksen järjestämistä ja vaarantaisi sitä kautta erikoissairaanhoidon jatkuvuuden.

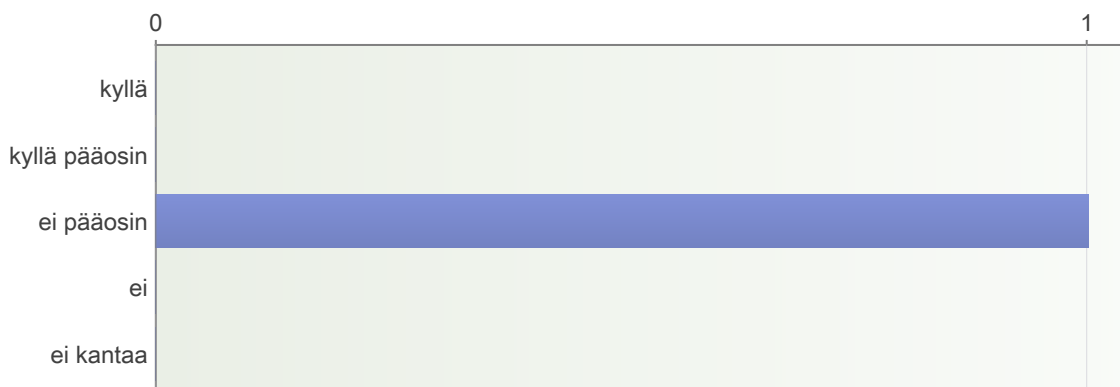
Koska perustuslakivaliokunta edellytti, että maakunnan on aina varmistettava väestölle riittävät palvelut, velvoite antaa asiakasseteli erikoissairaanhoidon palveluissa ehdotetussa laajuudessa voi myös johtaa siihen, että maakunta joutuu ylläpitämään kahta rinnakkaista palvelujen tuotantojärjestelmää. Päivystystoiminta on maakunnan tehtävä, mutta kiireetöntä hoitoa varten on annettava asiakasseteli yksityiselle tuottajalle.

Asiakassetelimalli voi olla nykyisessä muodossa sangen vaikea asiakkaan hahmottaa. Tässä voisi käyttää vertauksena uuden auton ostamista. Auton hinta on selkeä, mutta perusauton hinnalla jää moni sellainen lisävaruste, jonka kauppaan luuli kuuluneen, saamatta – ja jos ne varusteet haluaa myös, niin täytyy maksaa reilusti lisää. Sama tilanne on helposti asiakassetelimallissa. Asiakassetelipalvelun tuottaja ei saa 71 §:n 5 mom:n mukaan periä asiakkaalta maksua asiakassetelillä annetusta, maakunnan määrittämästä palvelusta. Säädös ei kuitenkaan estäisi palvelun tuottajaa tarjoamasta asiakkaalle maksullisia lisäpalveluja. Lakiesityksen omassa vaikutusarviossa tuodaankin tämä asia selkeästi esille (s. 26):

”Asiakassetelituottaja ja henkilökohtaisen budjetin tuottaja voi myydä asiakkaalle ylimääräisiä palveluja ja varsinkin alkuvaiheessa voi tulla epäselvyyttä siitä, mikä palvelu kuuluu palvelukokonaisuuteen ja mistä palveluista tuottaja voi periä eri maksun. Näistä tilanteista voi aiheutua kotitalouksille odottamattomia kustannuksia.”

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

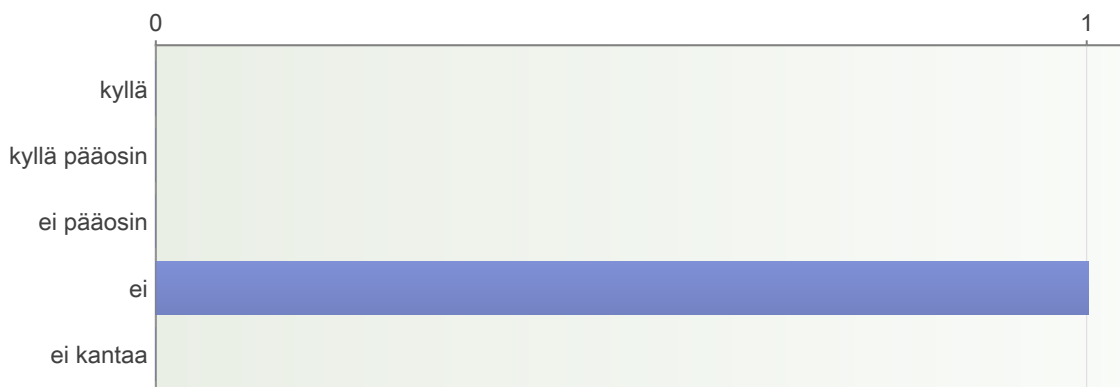
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajaus on erittäin tarpeellinen, mutta ei yksin riitä turvaamaan riittäviä palveluja kustannustehokkaasti. Kuntaliiton tavoin Hankasalmen kunta esittää, että 24 § 2 mom:ssa mainittu mahdollisuus rajata palveluja, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuden toimivuuden jne. perusteella muutetaan muotoon, jos se on tarpeellista. Maakunnalla pitää olla omaa harkintavaltaa ja mahdollisuus reagoida asioihin

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ja tässä tärkeässä kohdassa Hankasalmen kunnan perustelu on täysin sama kuin Kuntaliiton.

Asiakassetelipalveluiksi esitetään sellaisia erikoissairaanhoidon palveluja, joiden laajamittaisella toteuttamisella asiakassetelin avulla olisi merkittäviä vaikutuksia maakuntien liikelaitosten mahdollisuuksiin taata riittävät ja laadukkaat erikoisalojen palvelut ja erityisesti ympärivuorokautinen päivystysvalmius koko maassa kaikissa olosuhteissa. Laajamittainen asiakassetelin käyttäminen vaikeuttaisi myös erikoislääkärikoulutuksen järjestämistä.

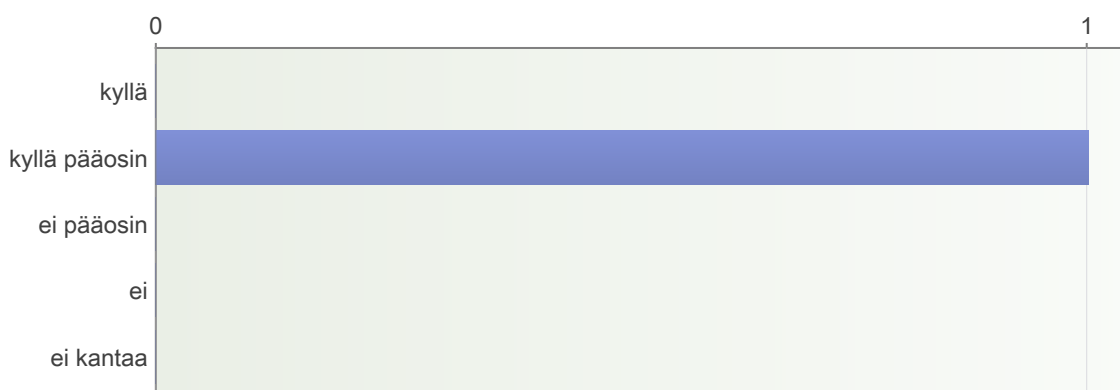
Maakunnalle ehdotetaan mahdollisuutta rajata asiakassetelin käyttöä, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen kannalta tai jos potilasturvallisuus taikka maakunnan suoriutuminen lakisääteisistä tehtävistä vaarantuu.

On ilmeistä, että useissa maakunnissa keskussairaaloiden mahdollisuudet tuottaa palveluja kustannustehokkaasti ja hoitaa lakisääteiset tehtävänsä, joista keskeisin on päivystyksen ylläpitäminen, vaarantuvat hyvin nopeasti, kun elektiivinen toiminta vähenee asiakassetelin käytön takia. Myös palvelukokonaisuuksien toimivuus ja potilasturvallisuus voivat vaarantua, kun hoitoketju pilkkoutuu. Asiakassetelin käyttöönotto erikoissairaanhoidon palvelutuotannossa johtanee pätevän henkilöstön siirtymiseen yksityiselle sektorille, jossa mm. päivystysvelvoite on huomattavasti kevyempi. Mikäli maakunnan ja yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajien aidosti haluttaisiin olevan samassa asemassa henkilöstön rekrytoinnissa, pitäisi myös muuta kuin maakunnan henkilökuntaa velvoittaa suorittamaan osuutensa maakunnan liikelaitoksen päivystysvelvoitteesta.

Asiakassetelin käytön tulisi siis olla mahdollista, mutta ei pakollista, tilanteissa, joissa maakunnalla on tarve täydentää omia palveluitaan pystyäkseen turvaamaan väestön tarpeen mukaiset hoidot ja toimenpiteet sekä asianmukaisen hoitoon pääsyn.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

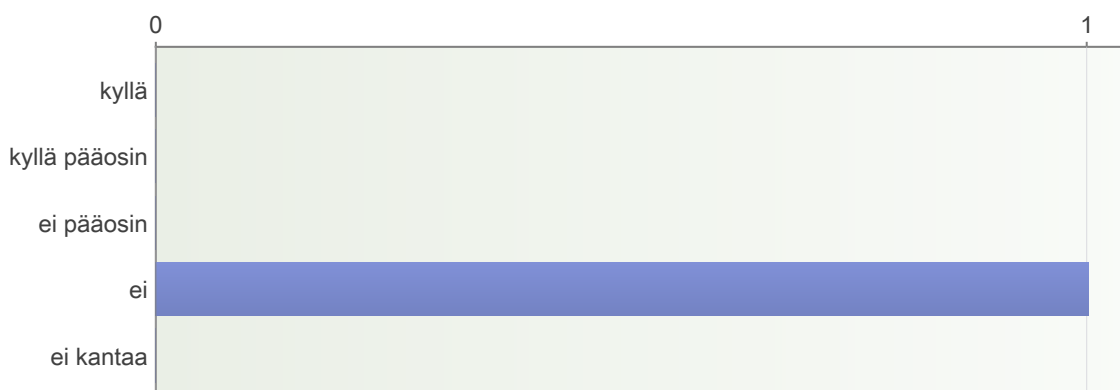
- Normaalitilanteessa kysymyksenasetteluun voi vastata melko positiivisesti. Mutta ongelmallista asiakkaan näkökulmasta on, että asiakassetelipalveluntuottajalla sekä henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajilla on mahdollisuus valita asiakkaansa kieltäytymällä sitoutumasta asiakkaaksi/potilaaksi pyrkivän henkilön hoidosta. Tämä voi johtaa vaikeimman asiakassegmentin jäämisen maakunnan oman tuotannon asiakkaaksi, mistä aiheutuu maakunnalle ongelmia ainakin hinnoittelun suhteen. Ns. kermankuorintaa ei lakiesitys estä

Lisäksi asiakassetelimalli on erittäin vaikeaselkoinen ja tuottaa varmuudella asiakkaille ja potilaille vaikeuksia valita omaan tilanteeseen sopivia palveluja, koska tämä edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannettaan, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluihin.

Mutta parhaimmillaan malli siis voi johtaa asiakkaan aseman ja oikeuksien kannalta positiivisiin tuloksiin

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

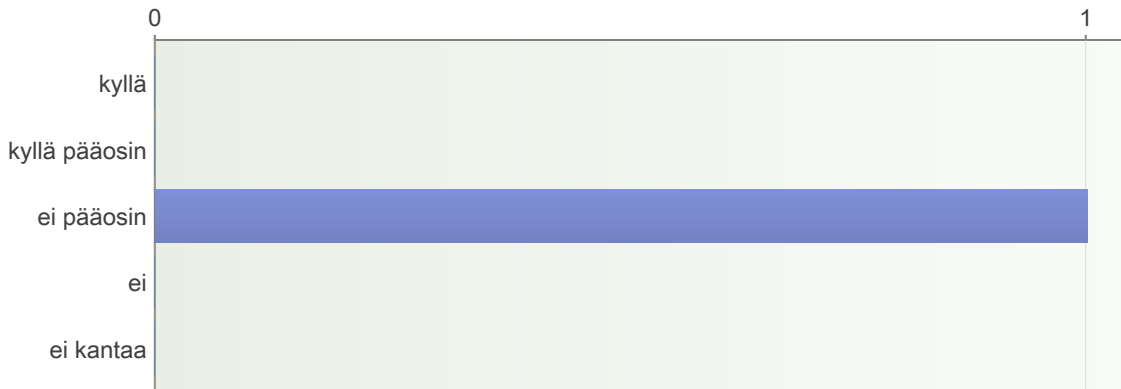
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että maakunnan oikeutta päättää järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamistavasta rajoitetaan. Ja se on sitä myös palvelujen järjestämisen ja kustannusten näkökulmasta. Maakunnalla on lakisääteinen velvollisuus tarjota asiakasseteli laissa säädetyissä palveluissa. Ja mikäli asiakas kieltäytyy asiakassetelistä, maakunnalla on aina viimekätinen vastuu tuottaa vastaavat palvelut.

Maakunnalla pitäisikin olla mahdollisuus valita, missä palveluissa se ottaa käyttöön asiakassetelin, jotta se voisi ottaa huomioon palvelujärjestelmän päällekkäisyyteen ja työvoiman saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin on toimiessaan hyvä asia, mutta sen velvoittavuudesta tulisi luopua. Henkilökohtaisesta budjetista ei ole saatavissa vertailutietoa, joten sen kustannus- ja muita vaikutuksia on vaikea arvioida

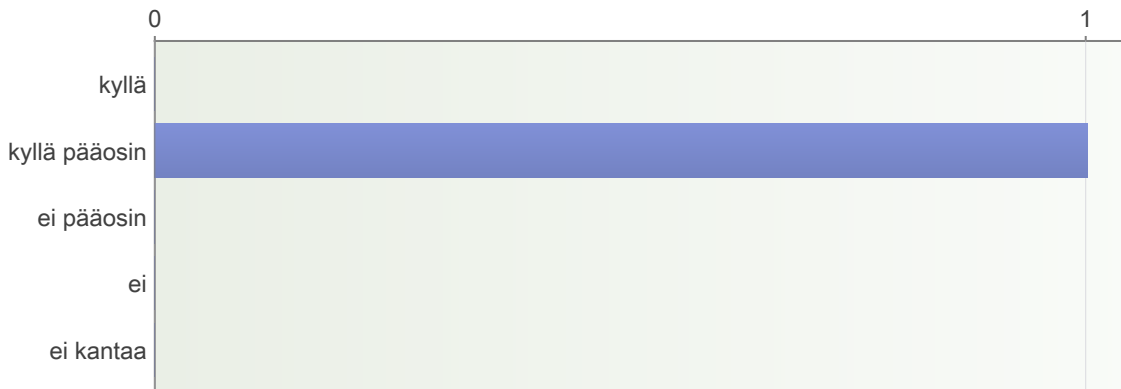
Asiakassetelipalveluntuottajalla sekä henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajilla on mahdollisuus valita asiakkaansa kieltäytymällä sitoutumasta asiakkaaksi/potilaaksi pyrkivän henkilön hoidosta. On hyvin nähtävissä iso riski siihen, että vaikein asiakassegmentti jää maakunnan oman tuotannon asiakkaaksi, mikä johtaa maakunnan taloudellisesti hankalaan asemaan – tai ainakin sen toiminnan on vaikea kilpailla yksityisen tuotannon kanssa.

Henkilökohtainen budjetin tulisi ainakin säätää tulemaan voimaan samanaikaisesti asiakassetelin käyttöön oton kanssa. Jos asiakas kieltäytyy henkilökohtaisesta budjetista, maakunnan liikelaitoksen on voitava hankkia asiakkaan palvelut asiakassetelillä. Eriaikainen voimaantulo ei tätä mahdollista.

Henkilökohtaisen budjetin tuottaja asiakassetelituottajan tavoin voi myydä asiakkaalle ylimääräisiä palveluja ja varsinkin alkuvaiheessa voi tulla epäselvyyttä siitä, mikä palvelu kuuluu palvelukokonaisuuteen ja mistä palveluista tuottaja voi periä eri maksun. Näistä tilanteista voi aiheutua kotitalouksille odottamattomia kustannuksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännösten kuvaamasta mallista tulisi kuitenkin hallinnollisesti hyvin raskas ja pirstaloituneessa palvelurakenteessa paljon palveluja käyttävien palvelujen integraation turvaaminen johtaisi varmasti usein eri palvelutuottajien päällekkäiseen työhön. Vastuunjako on myös vähintään epäselvä.

Isoin ongelma tässä asiassa on kuitenkin se, että säännökset eivät auta, jos tieto ei kulje.

Asiakassuunnitelmien laatimisen edellyttämiä tietojärjestelmien toiminnallisuuksia ei ole vielä olemassa.

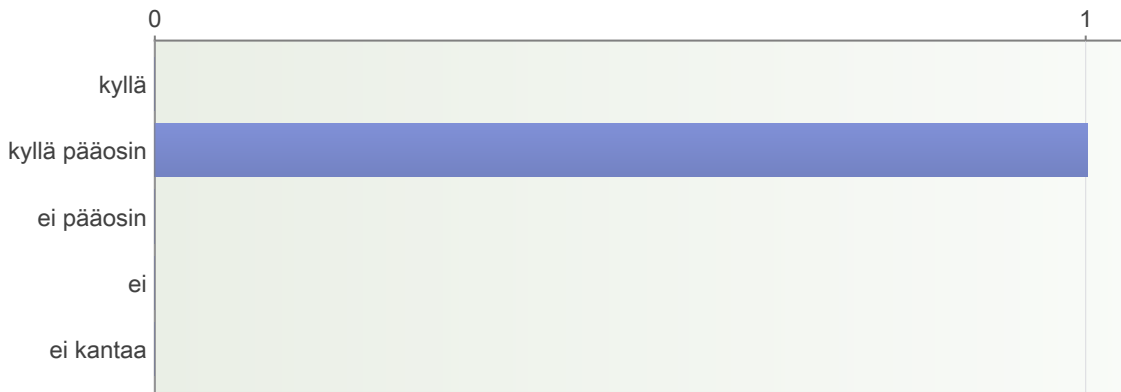
Toimivien tietojärjestelmien tekeminen edellyttää asiakassuunnitelman määrittelytyötä, joka on vasta alussa.

Tietojärjestelmiä ei päästä tekemään ennen kuin määrittelyt ovat valmiit.

Odotettavissa on usean vuoden viive ennen kuin asiakassuunnitelman hyödyt saadaan realisoitua.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

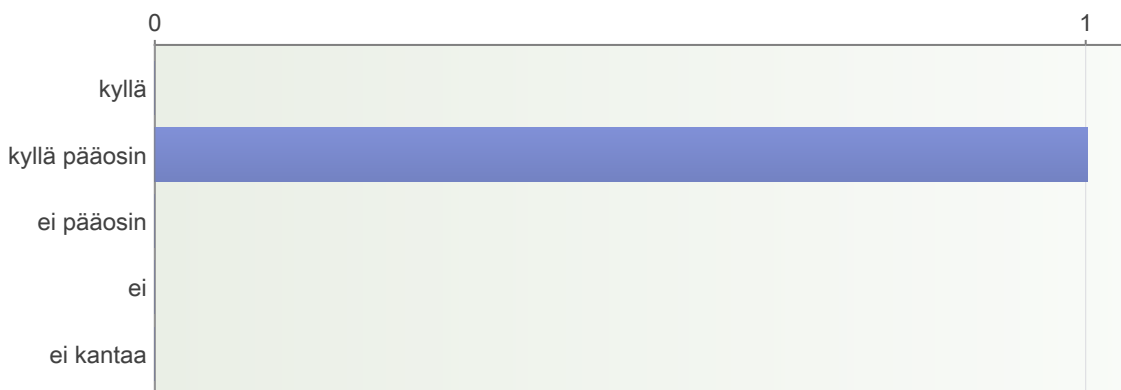
Vastaajien määrä: 1

- Vaikka vastaamme melko positiivisesti, niin esille on nostettava, että kun säännökset vastuusuhteista puuttuvat, niin lakiluonnos on tavallaan keskeneräinen.

Asiakkaan oikeudellinen suhde sote-keskukseen, asiakassetelituottajaan, henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajaan on epäselvä. Lisäksi se poikkeaa asiakkaan omalla rahoilla ostamista lisäpalveluista, joka on asiakkaan ja tuottajan välinen sopimuskysymys.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämismääräyksiin toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

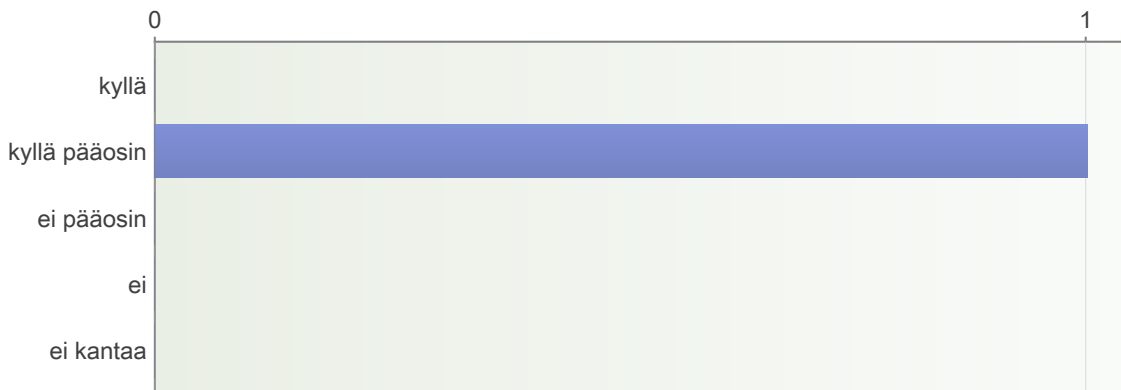
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta on järjestämisvastuussa ja myös raskaassa valvontavastuussa palveluntuottajien suhteen, mutta mitä mahdollisuuksia sillä on asettaa seuraamuksia, jos tuottaja ei toimi sen edellyttämällä tavalla? Mutta pääsääntöisesti § 42 on hyvä määrittely lakiluonnoksessa

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

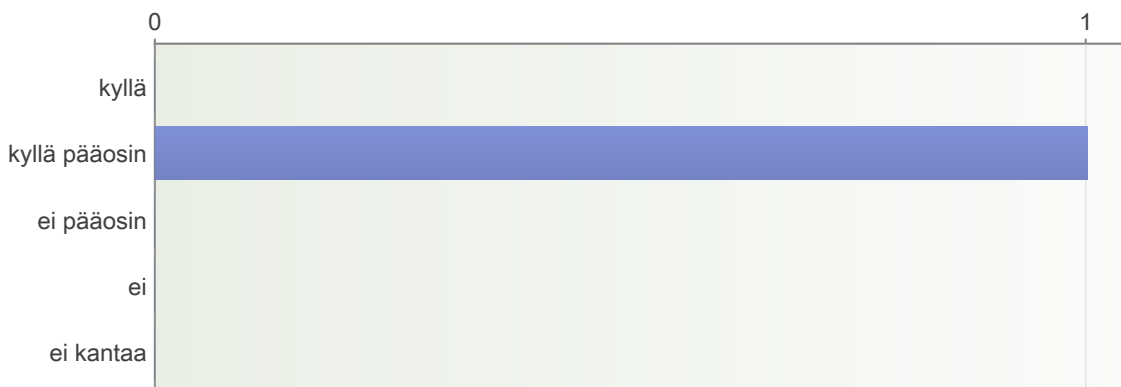

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

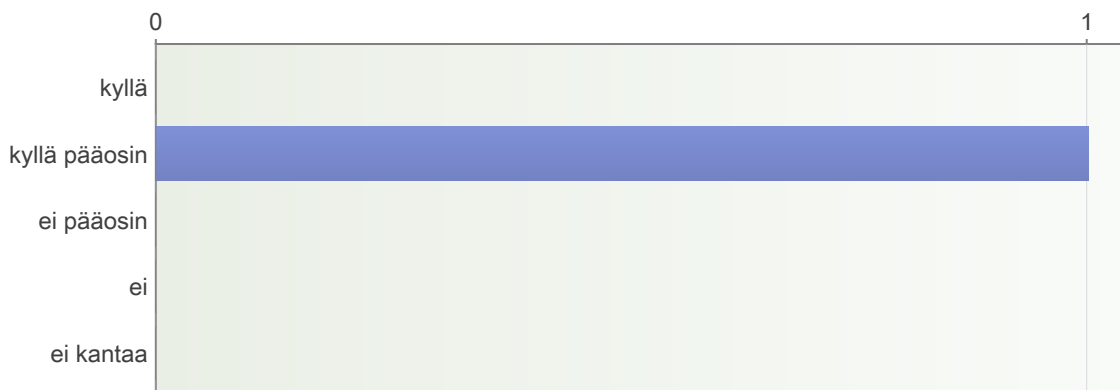
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

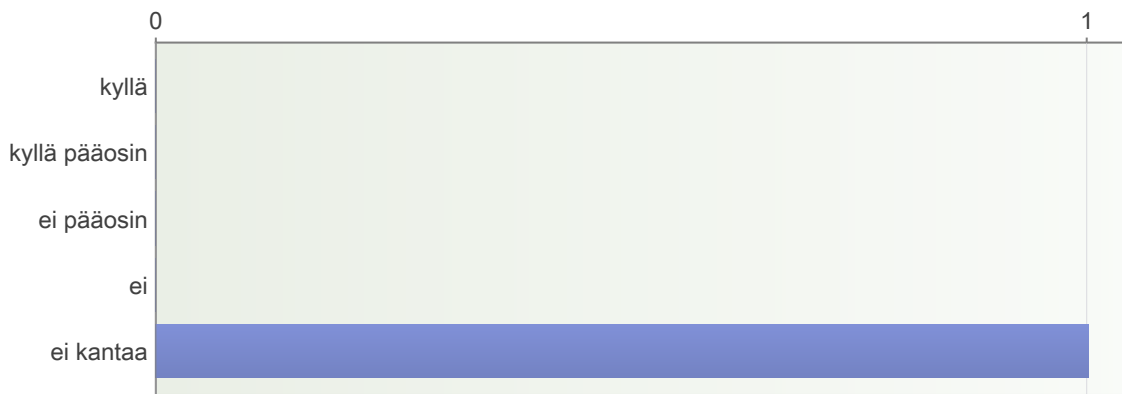
Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on todennäköisesti parempi maksettavan korvauksen määräytymisperuste kuin kapitaatioperusteinen hinnoittelu. Riski on tosin siinä, että tarvekertoimet voivat kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Tai toisaalta niistä tarvekertoimista riippuen ne voivat myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan.

Kansallisia tarvetekijät ikä, sukupuoli, sairastavuus, sosioekonomiset tekijät sekä työssäkäynti ovat hyvät lähtökohdat määrittelylle..

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

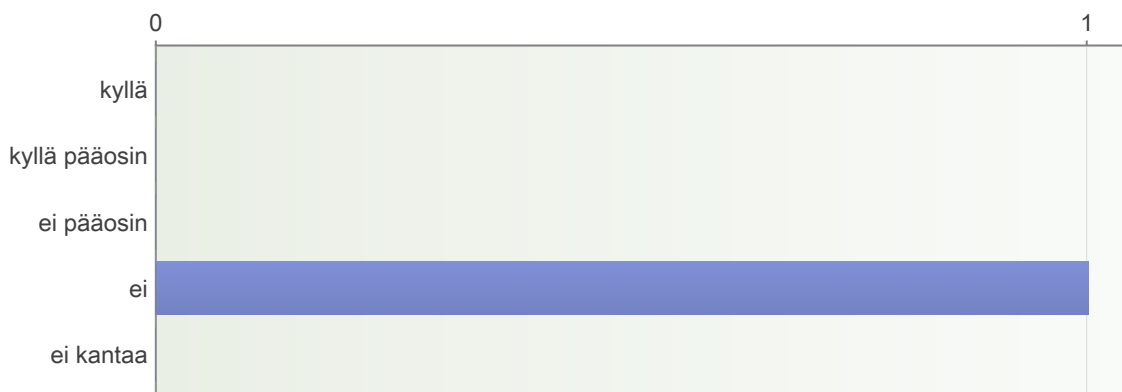

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksella ja yksityisellä sote-keskuksella ei ole yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä, sillä maakunta on järjestäjänä viimekädessä aina vastuussa siitä, että asukkaat saavat tarvettaan vastaavat palvelut.

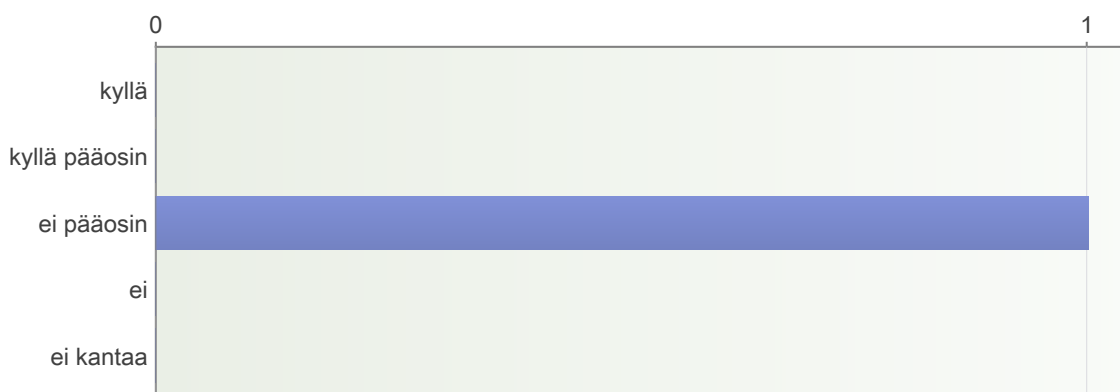
Ja vaikka pakkoyhtiöittäminen on nyt poistettu perustuslakivaliokunnan vuoksi lakiluonnoksesta, niin maakunnan liikelaitoksen tuottaessa itse valinnanvapauspalveluita sen tulee markkinoiden näkökulmasta toimia pitkälti samalla tavalla kuin esimerkiksi osakeyhtiön, vaikka toiminta ei muodollisesti tapahdukaan yhtiömuodossa. Tähän liittyy useita lakiluonnoksessa vielä monia ratkaisemattomia kysymyksiä, kuten se voiko maakunta osoittaa lisärahoitusta taloudellisissa vaikeuksissa olevalle valinnanvapautaseyksikölleen.

Todennäköisesti ei.

Ja maakunnan liikelaitosten täytyy kaiketikin noudattaa esimerkiksi julkisten hankintojen hankintalakia ja yksityisten yhtiöiden ei?

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

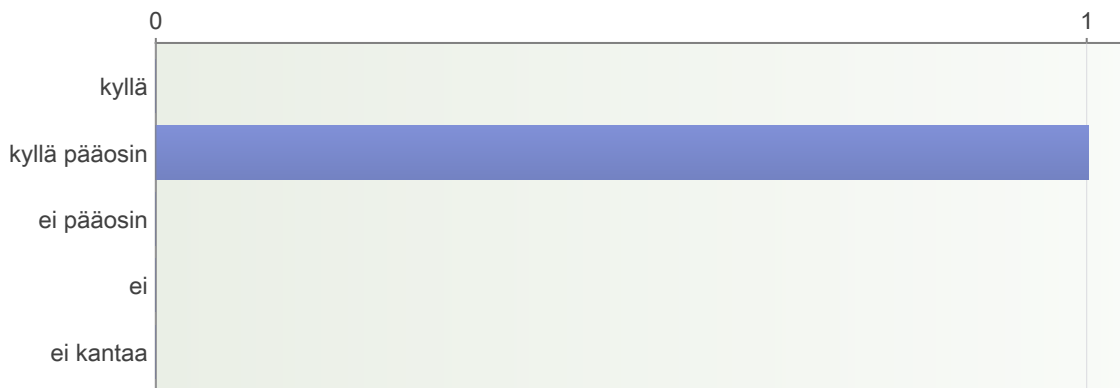
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti tulisi säätää tulemaan voimaan samanaikaisesti asiakassetelin käyttöön oton kanssa. Jos asiakas kieltäytyy henkilökohtaisesta budjetista, maakunnan liikelaitoksen on voitava hankkia asiakkaan palvelut asiakassetelillä. Eriaikainen voimaantulo ei tätä mahdollista.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

66. Vapaamuotoiset huomiot.

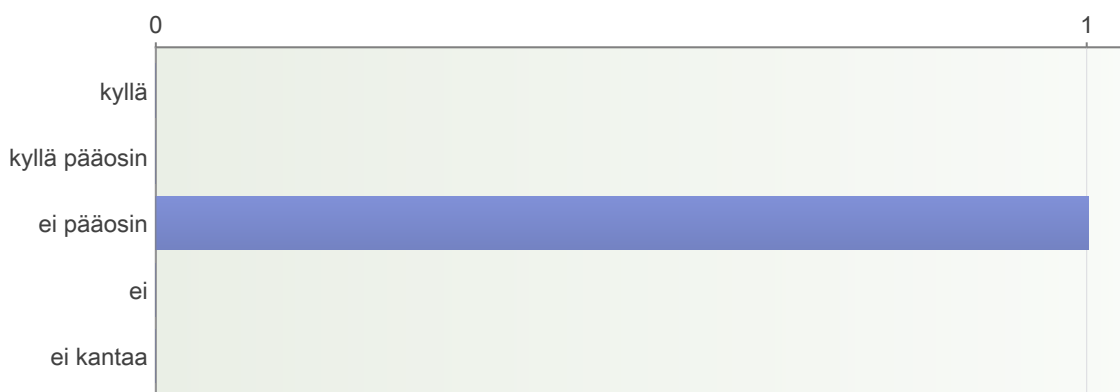
Vastaajien määrä: 1

- Voimaantumista on porrastettu, mikä on hyvä.

Valinnanvapausmallin edellyttämien uusien tietojärjestelmien ja tietojärjestelmämuutosten suunnittelu on vasta käynnistynyt ja kokonaisuudessaan niiden toteuttamisen ja käyttöönoton voidaan arvioida kestävän 3-5 vuotta valinnanvapauslain hyväksymisestä. Koska kaikki vaadittavat tietojärjestelmätoteutukset eivät ole kattavasti käyttöönotettavissa lakiluonnoksen mukaisilla aikatauluilla (asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantamatta), tulisi myös tästä syystä maakuntien valinnanvapausmallin käyttöönottoa koskevaa liikkumavaraa lisätä. Tämä mahdollistaisi myös tietojärjestelmätoteutusten selkeämmän vaiheistamisen ja hallitun käyttöönoton.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

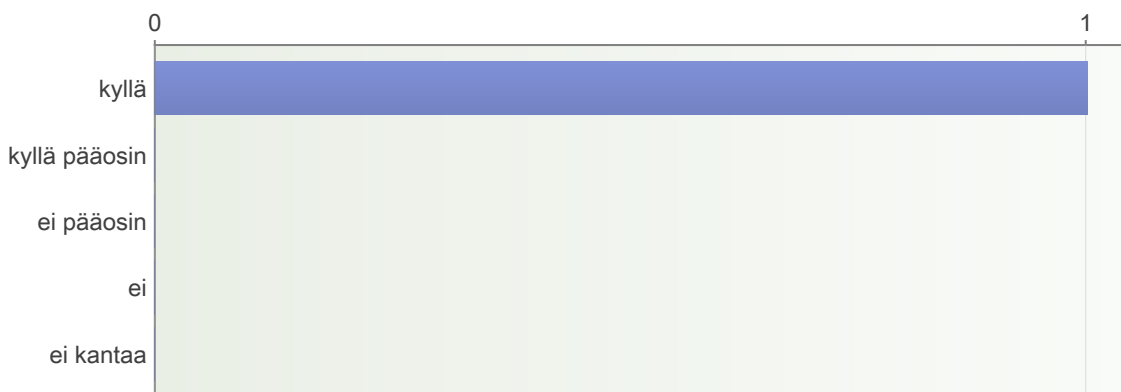
Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille asetettavat ehdot, korvaustaso sekä korvausmallin yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa. Ne ratkaisevat palveluiden saatavuuden. Korvaustasosta sekä palveluntuottajille asetettavista ehdoista riippuu myös se, tuleeko suoran valinnan palveluntuottajia alueille, joissa palveluiden saatavuudessa on ollut ongelmia.

Rahoituksen riittävyys tulee olemaan kriittinen kysymys.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveyspalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

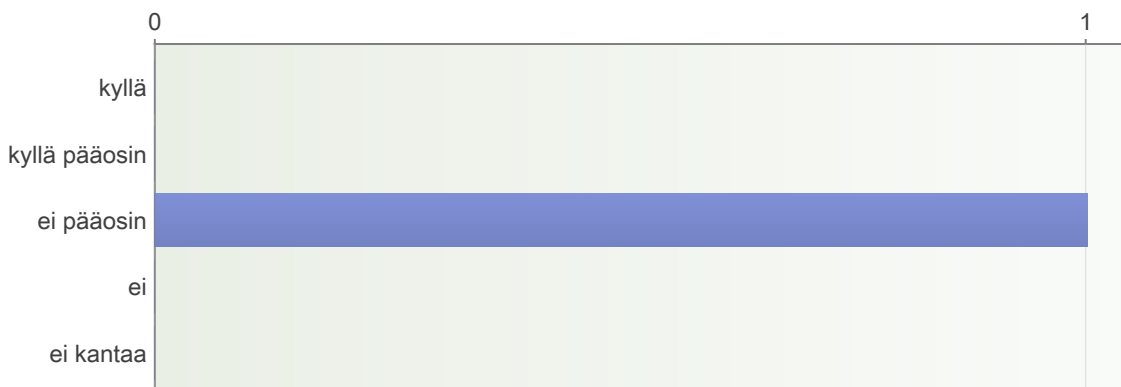

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

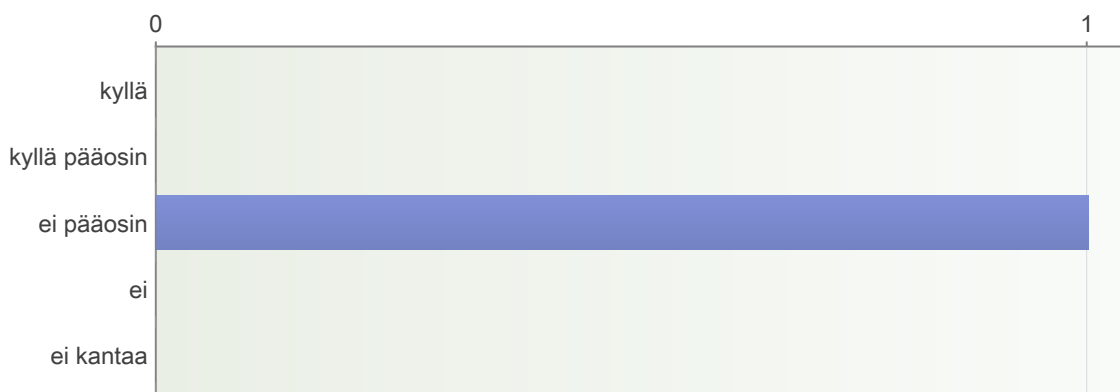
Vastaajien määrä: 1

- Kuntaliitto on arvioinut tämän asian Hankasalmen kunnan mielestä erittäin hyvin ja vastaamme samalla tavoin. Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tulee henkilökohtaisen budjetin sekä osaan asiakassetelipalveluihin, erityisesti kotiin tuotettavissa palveluissa, mikäli 77 §:ssä edellytettävät valinnanvapauden tiedonhallintapalvelut pystytään toteuttamaan niin, että niiden käyttäminen on pienyrittäjälle mahdollista. Kaikkien valinnanvapauslaissa mainittujen palvelujentuottajien on käytettävä asiakkaan valinnan palvelua, valinnanvapauden tietopalvelua, tuottajahallintapalvelua, palvelutuotannon seurantapalvelua sekä palveluntuottajien yhteiskuntavastuun tietopalvelua.

Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottaja-organisaatioille. Keskittymiskehitys on ollut nähtävissä jo aiemmin. Pienten tuottajien markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet erityisesti, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitykseen liittyvä vaikutusarviointi on pääosin tehty huolellisesti ja kattavasti, kun mietitään yksityisiä palvelutuottajia ja maakuntaa.

Kuntavaikutusten arvio on kuitenkin erittäin puutteellinen. Arvio uudistuksen vaikutuksista kuntatyöntekijöihin ja eläkevästuihin puuttuu tyystin. Samoin huomioon ei ole otettu suurta taloudellista vaikutusta, mikä kunnille seuraa tarpeettomista tiloista. Se vaikutusarvioinnissa on todettu, että tiloja tulee alkuvaiheessa olemaan liikaa, mutta maakuntaa sitoo vain kolmen vuoden vuokrausvelvoite. Kunnilta tilat, jotka lakisääteisesti on palvelutarpeen mukaisesti tullut rakentaa aiemmin, eivät katoa noin vain mihinkään. Tiedossa ei ole, että maan hallitus olisi luomassa oikeudenmukaista korvausjärjestelmää kunnille tämän ongelman synnyttämiin kuluihin.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta- ja sote-uudistus ja siihen liittyvä valinnanvapauslainsäädäntö ovat maan historian suurin hallinnon ja toimintatapojen muutos, joka muuttaa peruuttamattomalla tavalla kuntien roolia suomalaisessa yhteiskunnassa, kuten kuntaliitto toteaa. Kunnille uudistus aiheuttaa kustannuksia, joita ei kunnille olla korvaamassa. Itse asiassa koko uudistusta valmistellaan kuntien tai niiden kuntayhtymien varoin ja henkilöstöresurssein ja valtio ei korvaa kuin osan valmistelukuluista.

Jos uudistus toteutuu esitetyllä tavalla jää kuntien vastuulle paljon kiinteistöjä, joille ei ole käyttöä ja jotka rasittavat kunnan taloutta. Jos henkilöstöä siirtyy mittavasti yksityiselle sektorille nousevat kuntien eläkemaksut huomattavasti. Kun työpaikat ja palvelut keskittyvät entisestään isoihin kaupunkiin, menettävät pienemmät kunnat sekä palvelujaan että verotulojaan sekä valtionosuustuottojaan. Tällä uudistuksella maan hallitus kiihdyttää käytännössä kaupungistumista ja luo uhkia tasa-arvoisten palvelujen saamiseen kaikkialla Suomessa – mikä käy hyvin ilmi valinnanvapauden vaikutusten arvioinnistakin.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- On selvää, että kukaan Suomessa ei tiedä, miten palvelut oikeasti tulevassa sote-mallissa nyt esillä olevalla lainsäädännöllä oikeasti integroituvat, miten tietoa asiakkaasta hallitaan ja miten asiakas voi navigoida palvelujen sekamelskassa.

Olisi vähintään perusteltua varmistaa se nyt käynnissä olevan valinnanvapauskokeilun laajentamisessa, että palveluseleitä kokeillaan myös pienemmissä kunnissa. Hankasalmi ja Uurainen ovat kuntina olleet valmiita lähtemään mukaan Jyväskylän valinnanvapauskokeiluun, jotta koko Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus, JYTE olisi mukana uudistuksessa. Eli huolimatta kriittisistä havainnoista tässä lausunnossa, olemme valmiita ennakkoluulottomasti pilotoimaan valinnanvapausmallia.

Maakunnat ovat käytännössä ministeriön ohjauksessa, vailla riittävää omaa valtaa. Niiden liikelaitokset eivät taas pysty tämän lain ehdoilla kilpailemaan markkinoilla yksityisten yritysten kanssa.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä valinnanvapauslakia ei esitettyssä muodossa pitäisi hyväksyä. Yksittäisiä muutosehdotuksia pykälään emme lähde tekemään, vaan toteamme, että nykymuodossa ilman lausunnossa esittämämme epäkohtien ratkaisua, tämä laki ei ole vielä valmis. Itse valinnanvapautta Hankasalmen kunta ei vastusta, mutta se pitää toteuttaa hallitummin, kuin nyt ollaan esittämässä